

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2018)0435

Olukord Aasovi merel

Euroopa Parlamendi 25. oktoobri 2018. aasta resolutsioon olukorra kohta Aasovi merel (2018/2870(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa ja Ukraina kohta,
 - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 15. mai 2018. aasta avaldust Kertši silla osalise avamise kohta,
 - võttes arvesse ÜRO mereõiguse konventsiooni, tuumarelvade leviku tõkestamise lepingut ja ÜRO põhikirja,
 - võttes arvesse nõukogu 30. juuli 2018. aasta otsust (ÜVJP) 2018/1085, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega¹ ning millega lisati kuus Kertši silla ehitamises osalenud üksust määruse (EL) nr 269/2014 I lisas esitatud selliste isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid,
 - võttes arvesse 2003. aastal Venemaa Föderatsiooni ja Ukraina vahel sõlmitud kokkulepet koostöö kohta Aasovi mere ja Kertši väina kasutamisel, 5. detsembri 1994. aasta Budapesti memorandumit julgeolekutagatiste kohta ja 12. veebruari 2015. aasta meetmepaketti Minski kokkulepete rakendamiseks,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Aasovi merel valitsevat olukorda käsitleti 2003. aastal Ukraina ja Venemaa vahel sõlmitud kahepoolses kokkuleppes, milles vastavad alad määratletakse nende kahe riigi sisevetena ning mõlemale osapoolle antakse õigus inspekteerida kahtlasi laevu; arvestades, et nii 2003. aasta lepingus kui ka ÜRO mereõiguse konventsioonis on sätestatud meresõiduvabadus;
- B. arvestades, et Kertši silla ja gaasijuhtme ehitamine ning ebaseaduslikult annekteeritud Krimmi poolsaarele veealuste kaablite viimine ilma Ukraina nõusolekuta kujutavad

¹ ELT L 194, 31.7.2018, lk 147.

endast Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse järjekordset rikkumist Venemaa Föderatsiooni poolt;

- C. arvestades, et Kertši sild piirab Aasovi merel Ukraina sadamatesse sõitvate laevade kõrgust veepinnast 33 meetri ja pikkust 160 meetriga, mistõttu Aasovi merele ei saa enam siseneda Panamax-klassi laevad, mis moodustasid enne silla ehitamist üle 20 % kogu laevaliiklusest; arvestades, et enne kui Kertši väina sild käesoleva aasta kevadel avati, kontrolliti laevu pisteliselt ja mitte väga põhjalikult ning see ei takistanud laevade ja kaupade vaba liikumist;
 - D. arvestades, et Venemaa peatab ja kontrollib sageli ja häirival viisil Kertši väina kaudu Ukraina sadamatesse suunduvaid või sealt väljunud laevu; arvestades, et need kontrollid põhjustavad kuni nädalapikkusi hilinemisi ning tulemuseks on kaubavoogude vähenemine ja tuntav rahaline kahju Ukraina kohalikule majandusele ja kaupmeestele, kelle laevu kontrollitakse; arvestades, et Ukraina valitsusallikate teatel oli 2018. aasta septembri lõpuks sellist liialdatud kontrolli rakendatud enam kui 200 laeva, sealhulgas 120 ELis registreeritud laeva suhtes, samas kui Venemaa lipu all sõitvaid laevu ei kontrollitud;
 - E. arvestades, et sealsed linnad ja kogu piirkond kannatavad juba niigi Krimmi annekteerimisest ja Ida-Ukrainas Venemaa toel jätkuvast konfliktist tingitud negatiivsete majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede tõttu; arvestades, et Venemaa kõnealune uus ettevõtmine on kohalikkude majandust juba tõsiselt kahjustanud ja järsult vähendanud Ukraina sadamate kaubakäivet;
 - F. arvestades, et selle võimsa silla ehitamine on kahjustanud keskkonda, kuna see alandab Kertši väina veetaset ning mõjutab Aasovi ja Musta mere vahelist veevahetust;
 - G. arvestades, et 2018. aasta septembris otsustas Ukraina tühistada 1997. aastal Ukraina ja Venemaa Föderatsiooni vahel sõlmitud sõprus-, koostöö- ja partnerluslepingu, rajada Aasovi merele mereväebaasi ning suurendada seal veelgi oma sõjalist kohalolekut, viies rannikupiirkonda täiendavad merejalaväe üksused ja rannapatareid;
1. mõistab hukka Venemaa liialdatud meetmed Aasovi merel, kuna nendega rikutakse rahvusvahelist mereõigust ja ka Venemaa enda võetud rahvusvahelisi kohustusi; mõistab hukka nii Ukraina kui ka kolmandate riikide, sealhulgas erinevate ELi liikmesriikide lipu all sõitvate kaubalaevade ülemäärase peatamise ja kontrollimise; rõhutab, et laevu võib juhuvaliku alusel inspekteerida, kuid seda õigust ei tohiks kuritarvitada ega teostada poliitilistel põhjustel, eesmärgiga Ukraina julgeolekut, puutumatus ja sotsiaalset ja majandusolukorda veelgi enam destabiliseerida; palub, et nõukogu ning komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja nõuaksid, et Venemaa Föderatsioon viivitamatult peataks laevade intensiivse ja diskrimineeriva inspekteerimise, ning kaaluksid vajaduse korral sobivaid vastumeetmeid;
 2. väljendab väga tõsist muret äärmiselt ebastabiilse olukorra pärast Aasovi merel, mis võib kergesti areneda avalikuks konfliktiks; on sügavalt mures Aasovi mere ja Musta mere piirkonna, eelkõige ebaseaduslikult okupeeritud Krimmi poolsaare jätkuva militariseerimise pärast, Venemaa Föderatsiooni sissepääsu takistavate ja keelutsoone loovate (A2/AD) süsteemide, sealhulgas uute S-400 õhutõrjesüsteemide arendamise

ning piirkonda Kaspia merelt sõja- ja patrull-laevade ületoomise pärast; peab kahetsusväärseks, et Aasovi merest on saanud uus Venemaa Ukraina-vastaste sõjakate aktsioonide teostamise piirkond;

3. mõistab hukka ebaseaduslikult annekteeritud Krimmi poolsaart Venemaaga ühendava silla ehitamise üle Kertši väina ja meresõiduõiguse rikkumise Ukraina territoriaalvetes; juhib tähelepanu sellele, et Venemaa peab järgima rahvusvahelist mereõigust ja Ukrainaga sõlmitud kahepoolset koostöölepingut ega tohi Kertši väina ja Aasovi merd läbivat transiitliiklust häirida või takistada;
4. kinnitab oma toetust Ukraina sõltumatusele ja territoriaalsele terviklikkusele, tunnistas Ukraina suveräänset õigust Krimmi poolsaarele ja talle kuuluvale osale Aasovi merest ning rõhutab Ukraina vaieldamatut õigust täielikule juurdepääsule Aasovi merele, nagu on sätestatud ÜRO mereõiguse konventsioonis;
5. mõistab hukka nafta ja gaasi ebaseadusliku ammutamise Venemaa Föderatsiooni poolt Ukraina territooriumil; juhib tähelepanu ohule, et kui Venemaa on saavutanud eesmärgi muuta Aasovi meri Venemaa Föderatsiooni sisemereks, võib ta hõivata sealsed Ukraina nafta- ja gaasiväljad;
6. rõhutab, et Venemaa on sellist käitumismudelit kasutanud varemgi, rikkudes Euroopa riikide territoriaalvete piire ja blokeerides merevedusid Läänemerel, eelkõige Balti riikide ja Poola suhtes (Wisła lahes);
7. palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal jälgida veelgi tähelepanelikumalt muutuvat olukorda Aasovi merel, kuna seal kasvab Euroopa vahetus läheduses puhkeda võiva konflikti oht, millel võivad olla laiemad julgeolekupoliitilised mõjud vahetult ELile ja selle liikmesriikidele; peab sellega seoses väga kasulikuks nimetada Krimmi ja Donbassi piirkonda ELi eriesindaja, kelle vastutusalasse kuuluks ka Aasovi meri;
8. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat astuma vajalikke samme ettepaneku tegemiseks, et OSCE Ukraina erivaatlusmissiooni mandaati, mis hõlmab kogu Ukraina territooriumi koos merealadega, laiendataks ka uuele pingekoldele Aasovi merel, ning rõhutab, et missioonile tuleks anda vajalikud vahendid vaatlusülesannete täitmiseks merealadel, või siis tuleks nimetatud mereala jaoks moodustada eraldi rahvusvaheline vaatlusmissioon;
9. rõhutab, et Kertši silla ehitamine oli ebaseaduslik, ja tervitab nõukogu otsust kehtestada silla ehitamisel osalenud kuue ettevõtte suhtes piiravad meetmed; nõuab, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja nõukogus esindatud liikmesriigid ütleksid selgelt välja, et kui konflikt Aasovi merel eskaleerub, tugevdatakse Venemaa vastaseid sanktsioone;
10. kordab oma muret seoses Euroopa ettevõtete osalemisega Kertši silla ehitamisel, millega teadlikult või teadmatult kahjustati ELi sanktsioonide režiimi; palub sellega seoses komisjonil hinnata ja kontrollida kehtivate ELi piiravate meetmete kohaldamist ning liikmesriikidel jagada teavet kõikide selle režiimi võimalikke rikkumisi puudutavate siseriiklike tolli- ja kriminaaluurimiste kohta;

11. toetab Ukraina poole tegevust kõigi rahvusvahelise õiguse ja asjaomaste konventsioonidega ette nähtud diplomaatiliste meetmete ja õigusmenetluste kasutamisel, sealhulgas ÜRO mereõiguse konventsiooni raames toimivas vahekohtumenetluses, et astuda vastu Venemaa vaenulikule tegevusele Aasovi merel;
12. palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel viia läbi kõigi *de facto* blokaadist tingitud majanduslike kahjude hindamine ning kaaluda võimalusi kahju saanud vedajate ja sadamate toetamiseks, eelkõige suurendades ELi osalemist Mariupoli ja Berdjanski sadamates, tugevdades ühiskonna vastupanuvõimet ning edendades nende linnade ja kogu Ukraina kagupiirkonna majandusarengut;
13. väljendab muret Kertši silla kahjuliku keskkonnamõju pärast, mis võib mõjutada kõigi Musta mere piirkonna riikide huve; kutsub Ukrainat, komisjoni ja Musta mere äärseid liikmesriike jälgima olukorda, vahetama asjaomast teavet ja tegema kindlaks võimalikud tagajärgede heastamise vajadused;
14. avaldab toetust ja kaastunnet 17. oktoobril 2018 Kertši kolledžis toime pandud massimõrva (milles hukkus 20 ja sai haavata kümneid inimesi) ohvrite perekondadele;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) peasekretärile, NATO peasekretärile, Ukraina presidendile, valitsusele ja parlamendile, Venemaa Föderatsiooni presidendile, valitsusele ja parlamendile ning ELi liikmesriikidele.